

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกในปัจจุบันถือเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Information and Technology Society) ที่นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของโลก ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลถึงความกังวลระหว่างผู้เรียนกับความสามารถในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ ในศตวรรษนี้ ซึ่งจากหลากหลายผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานทางการศึกษา ได้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรต้องมีการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและความสามารถตามที่มุ่งหวัง โดยทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ทักษะชีวิตและการทำงาน 2) ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว จะพบว่าทักษะต่าง ๆ ดังกล่าวมีทักษะการคิดเป็นรากฐานสำคัญ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมโดยต้องเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดมากขึ้นเพราะหากผู้เรียนคิดได้ คิดเป็น คิดอย่างมีระบบ และสามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาสร้างเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ ตัดสินใจในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้อย่างมีเหตุผลผลถือได้ว่าประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน แต่ตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา การเรียนรู้ในห้องเรียนส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการป้อนความรู้พื้นฐานจากครูสู่ผู้เรียน และผู้เรียนต้องเรียนท่องและทำความเข้าใจเพื่อการสอบและการประเมินผล ซึ่งทักษะการคิดที่เกิดจากกระบวนการข้างต้นไม่ได้เป็นทักษะการคิดในระดับสูง จึงทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดประเมินค่าและตัดสินใจได้

การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมและเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในอนาคต ดังนั้น หลาย ๆ ประเทศ จึงได้ปรับเปลี่ยนการพัฒนาประเทศมาเน้นการพัฒนาคนในชาติ มีการปรับทิศทางการจัดการศึกษาใหม่ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ เพื่อที่จะส่งเสริมให้คนในชาติมีความคิดสร้างสรรค์ (บัวพิศ ภักดีวุฒิ, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีสมรรถนะสำคัญอย่างหนึ่งต่อความสามารถในการคิดเป็น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการคิดค่อนข้างมากโดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ มีการกล่าวถึงกันมากขึ้นในยุคปัจจุบัน เพราะความคิดสร้างสรรค์สามารถช่วยให้ชีวิตมนุษย์เกิดความสุขสมบูรณ์มากขึ้นในทุกด้านได้ เนื่องจากความคิด

สร้างสรรค์เป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ประเทศใดก็ตามที่สามารถแสวงหา พัฒนาและดึงเอาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของประเทศชาติออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้มากเท่านั้น ดังจะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาทั้งหลายนั้น ประชาชนมีความคิดสร้างสรรค์กล้าคิด กล้าจินตนาการจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ เช่น เครื่องบินแบบต่าง ๆ ยานอวกาศ พลังงานแสงเลเซอร์ตลอดจนการคิดเกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิดและวิธีการต่าง ๆ ในทางการแพทย์ ธุรกิจ การศึกษา ซึ่งสิ่งเหล่านี้นำมาพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปมาก เป็นที่ยกย่อง ยอมรับในความสามารถที่เหนือกว่าประเทศอื่นดังเป็นที่ประจักษ์ในปัจจุบัน ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการที่ต้องทำให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ และสามารถส่งเสริมคุณลักษณะนี้ให้พัฒนาสูงขึ้นได้ เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดที่กว้างขวาง คิดได้หลายแง่มุมทำให้สามารถคิดและค้นพบความสัมพันธ์ใหม่ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งค้นพบวิธีแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นคุณลักษณะที่ควรได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาให้สูงขึ้น เพื่อให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์สูง และพร้อมที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป

สอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว โดยต้องการยกเครื่องการศึกษาไทยให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากลและเหมาะสมกับสังคมโลกยุคใหม่จึงประกาศให้การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดให้ปี 2556 เป็นปีแห่งการรวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ในปี 2558 จะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ซึ่งรัฐจะต้องจัดให้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะของพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ทั้งนี้เพื่อเป็นรากฐานที่เพียงพอสำหรับการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งได้พัฒนาหน้าที่การงานและคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว ในการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2551: 16) แนวทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ถือว่าจำเป็นต่อการอยู่รอดในสังคมศตวรรษที่ 21 เพราะการศึกษาเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาความเจริญของประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงบทบาทในการหาความรู้สามารถใช้ความรู้มาปรับใช้ในชีวิตจริง ส่งผลให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตราที่ 22 ได้ระบุไว้อีกว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์

มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถร่วมทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1-2) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องปรับแนวทางการเรียนการสอน โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้ จะต้องทำให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ และมีเป้าหมายในการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะด้านเทคโนโลยี การที่ผู้เรียนรู้ว่าเมื่อเขาอยากรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเขาจะไปหาข้อมูลเหล่านั้นได้ที่ไหน และเมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะต้องวิเคราะห์ได้ว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด และสามารถแปลงข้อมูลเป็นความรู้ได้ สิ่งเหล่านี้ต้องเกิดจากการฝึกฝนโดยที่ครูจะต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555: 5) ได้กล่าวในหนังสือวิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 ว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงอยู่ในโลกจริงหรือชีวิตจริง การเรียนวิชาในห้องเรียนยังไม่ใชการเรียนรู้ที่แท้จริง ยังเป็นการเรียนแบบสมมติ ดังนั้นครูจึงต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงที่สุด การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมากหลาหลายหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรม มาอาศัยอยู่รวมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โลกการทำงานปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกัน ทักษะเดียวกัน และทำงานในสายงานเดียวกันจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

จากหลักการของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ สร้างกระบวนการคิดด้วยตนเอง มีส่วนร่วมทางสติปัญญา อารมณ์และสังคม และยังสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในเนื้อหาวิชาซึ่งเกิดการแข่งขันกันอย่างสูงในปัจจุบันจนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาโดยเฉพาะปัญหาทางด้านสังคม ทำให้เกิดปัญหาทางสถาบันในโครงสร้างของสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันทางศาสนา สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางสื่อมวลชน เป็นต้น และเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นจะสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ และความร่วมมือจากทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนาทั้งระบบ เช่น ระบบการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ การสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ สร้างสรรค์ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมตามแนวคิดและองค์ความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยและพัฒนาการบริหารจัดการรูปแบบการสอนของครูโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ของโรงเรียน

บ้านโฉลกหล้า อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากรูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นรูปแบบการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถพัฒนาทักษะการคิดได้อย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้เกิดกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดครั้งแรก และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดในด้านอื่น ๆ ก่อให้เกิดความสมบูรณ์ของกระบวนการพัฒนาทักษะการคิด สามารถพัฒนาทักษะการคิดจากระดับพื้นฐานสู่ระดับที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อความคิดสร้างสรรค์ ให้กับผู้เรียน เพราะการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบริบททางการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นต่อไป

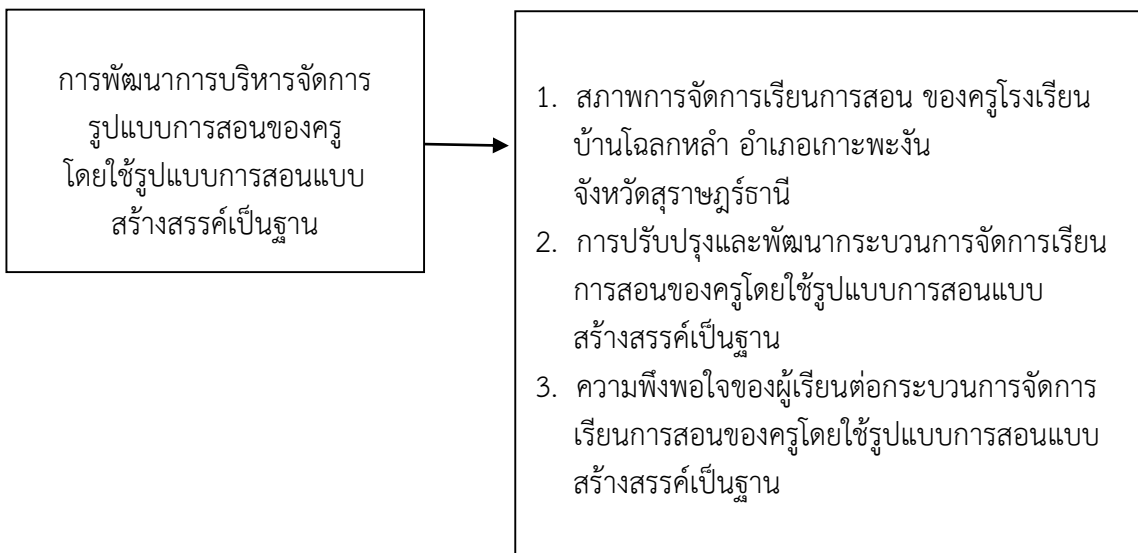
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านโฉลกหล้า อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 2.2 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
- 2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 การบริหารจัดการรูปแบบการสอนของครูโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานสามารถทำให้ครูปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน

4.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและพัฒนาการบริหารจัดการรูปแบบการสอนของครูโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ของโรงเรียนบ้านโฉลกหล้า อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีรูปแบบการสอนใน 5 ขั้นตอน และ 9 บรรยายกาศ (วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์, 2558)

ขั้นตอน 5 ขั้น ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตาม ความสนใจ

ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้าและคิด

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล

บรรยายกาศ 9 ข้อ ได้แก่

1) ครูควรเหลือเวลาให้ผู้เรียนค้นคว้า พุดคุยมากและนำเสนอให้มาก

2) ใช้เวลาในการสอนให้น้อยลงและมักจะเดินสอนตามกลุ่มมากกว่าสอนรวม

3) หลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างละเอียด แต่จะพยายามให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบเอง

ครูจึงมักจะตอบคำถาม ด้วยคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสนใจต่อ

4) ในการสอนแบบเดิม ผู้เรียนมักกลัวผิดเพราะครูมักจะมีคำตอบที่ถูกต้องแล้ว ดังนั้นในรูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานครูจะหลีกเลี่ยงการตัดสินแบบเด็ดขาด เช่น ถูกต้อง ผิด แต่จะใช้วิธีถามว่า แน่ใจหรือไม่ ทำไมคิดอย่างนั้น หรือ มีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้

5) บรรยายกาศของรูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่สำคัญมาก ๆ คือ การสนับสนุนให้คิด

6) ใช้เรื่อง que ผู้เรียนสนใจเป็นเนื้อหา นำ และการค้นคว้า และเนื้อหาวิชาความรู้ตามตำราเป็นตัวตามช่วงเวลาเรียนควรยาวกว่า 90 นาที และอาจเรียนหลายวิชาพร้อม ๆ กัน ขึ้นกับปัญหาที่ตั้งเกี่ยวข้องกับวิชาใดบ้าง ครูอาจสอนพร้อม ๆ กันทั้ง 2 - 3 วิชาในห้องเรียนเดียวกัน

7) รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จะเน้นให้ผู้เรียนสนใจพัฒนาการตนเองในด้านต่าง ๆ จึงไม่จำเป็นต้องวัดผลครั้งเดียว ควรมีการวัดผลและรายงานผลให้ผู้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในแต่ละด้าน

8) รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานจะได้ผลดีจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียนและความร่วมมือ มากกว่าการบังคับให้รู้ดังนั้นการตัดคะแนนและลงโทษ เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง

9) ครูจะเป็นผู้รับฟังเรื่องราวที่ผู้เรียนคิด นำเสนอ และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ครูอาจมีการติติง และแสดงความคิดเห็นในจังหวะที่เหมาะสม และสิ่งที่จำเป็นมาก ๆ คือการให้กำลังใจ

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโฉลกหล้า อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 136 คน แบ่งเป็น ครู จำนวน 15 คน นักเรียน จำนวน 121 คน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning : CBL)

หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้าและคิด ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอ ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล ซึ่งมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 9 ข้อ คือ 1) ครูเหลือเวลาให้ผู้เรียนค้นคว้ามาก ๆ พูดคุยกันมาก ๆ และนำเสนอมาก ๆ 2) ใช้เวลาในการสอนให้น้อยลงและมักจะเดินสอนตามกลุ่มมากกว่าสอนรวม 3) หลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างละเอียด แต่จะพยายามให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบเอง 4) ครูจะหลีกเลี่ยงการตัดสินแบบเด็ดขาด เช่น ถูกต้อง ผิด แต่จะใช้วิธีถามว่า แน่ใจหรือ ทำไมคิดอย่างนั้น หรือ คิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้ 5) การสนับสนุนให้คิด 6) ใช้เรื่องที่ผู้เรียนสนใจเป็นเนื้อหา นำ และการค้นคว้า และเนื้อหาวิชาความรู้ตามตำราเป็นตัวตาม ช่วงเวลาเรียนควรยาวกว่า 90 นาที และอาจเรียนหลายวิชาพร้อม ๆ กัน ขึ้นกับปัญหาที่ตั้งเกี่ยวข้องกับวิชาใดบ้าง ครูอาจสอนพร้อม ๆ กันทั้ง 2 - 3 วิชาในห้องเรียนเดียวกัน 7) เน้นให้ผู้เรียนสนใจพัฒนาการตนเองในด้านต่าง ๆ จึงไม่จำเป็นต้องวัดผลครั้งเดียว แต่มีการวัดผลและรายงานผลให้ผู้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในแต่ละด้าน 8) รูปแบบนี้จะได้ผลดีจากความสมัครใจ ความสนใจของผู้เรียน และความร่วมมือมากกว่าการบังคับให้รู้ดังนั้น การตัดคะแนนและลงโทษเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง 9) ครูจะเป็นผู้รับฟังเรื่องราวที่ผู้เรียนคิด นำเสนอ และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ครูอาจมีการติติง และแสดงความคิดเห็นในจังหวะที่เหมาะสม และสิ่งที่จำเป็นมาก ๆ คือการให้กำลังใจ

6.2 การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ครูโรงเรียนบ้านโฉลกหล้า อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

6.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การรวบรวมองค์ ความรู้และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ โดยการ เชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติ ไปสร้างงานแก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

6.4 ครู หมายถึง ครูที่มีหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านโฉลกหลำ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัด สุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

6.5 ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนบ้านโฉลกหลำ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัด สุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้

7.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูโดยใช้รูปแบบ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

7.2 ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปศึกษาทบทวนและ ดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง เพราะลักษณะที่ดีประการหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมคือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

7.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับสถานศึกษา สามารถศึกษา เรียนรู้จากประสบการณ์การทำวิจัยของโรงเรียนโฉลกหลำ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ ปรับใช้ หรือเลือกใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาของตนเองได้